

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/195/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122014516
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2122014516.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Michala Polláka, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 18.10.2022 č.k. 2PP/145/2022-40, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 2.2.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 18.10.2022 č.k. 2PP/145/2022-40 rozhodol podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, z 22.08.2022 na podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 4T/28/20217-167 z 20. apríla 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2To/37/2017-268 z 29. júna 2017 podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona vo výmere 7 (sedem) rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť. Prokurátor sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.

Podanú sťažnosť odsúdený odôvodnil písomným podaním zo dňa 05.11.2022 nasledovne (skrátene): Súdu oznámil, že sa ku skutku nepriznáva z dôvodu, aby nebola zmarená možnosť prijatia obnovy konania v jeho prospech. Poukazuje na to, že nutnosť priznania sa ku skutku na to, aby bol podmienene prepustený sa nenachádza v Trestnom zákona, v Trestnom poriadku ani v medzinárodných dohovoroch či zmluvách. Okresný súd však zamietol jeho žiadosť o podmienene prepustenie s tým, že plní program zaobchádzania iba čiastočne, čo vychádza z toho, že sa ku skutku nepriznáva. Čiastočné plnenie programu zaobchádzania z dôvodu nepriznania sa ku skutku však nie je dôvodom na zamietnutie žiadosti odsúdeného na podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Okrem iného, nekritický postoj k trestnému činu je zohľadnený vo výške trestu. Prvostupňový súd teda porušuje zákaz dvojitého pričítania.

Prvostupňový súd neprihliada na vzorný výkon trestu ani na vykonanú dĺžku trestu šesť rokov zo siedmich. Naplnenie účelu trestu v prípade odsúdeného je zrejmé z bezproblémového výkonu trestu, aj z vnútornej premeny jeho osoby, snahy o sebakritiku, preberanie zodpovednosti do takej miery, aby sa ku skutku nepriznal, čo je postrehnuteľné aj v jeho výpovede na verejnom zasadnutí. Polepšenie preukázal riadnym plnením povinností.

Prognóza vedenia riadneho života je zrejmá aj z faktu, že počas výkonu trestu odňatia slobody Okresný súd Trenčín v roku 2019 odsúdeného a jeho manželku rozviedol, čiže s exmanželkou už nikdy nebude žiť v spoločnej domácnosti.

Opäť poukazuje na to, že jediným dôvodom na zamietnutie sťažnosti odsúdeného o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nepriznanie sa ku skutku.

Ďalej uvádza, že závažnosť a povaha trestnej činnosti je už zohľadnená vo výške trestu.

Postoj prokuratúry sa odsúdenému javí ako zaujatý, keďže prokurátorka zamietla jeho žiadosť s odôvodnením, že má nekritický postoj k trestnej činnosti a bagatelizuje svoju trestnú činnosť. Odsúdený uvádza, že nie je možné prejavovať kritický postoj vo väčšej miere bez priznania sa ku skutku, avšak akýkoľvek náznak sebakritiky značí o polepšení. Dve otázky prítomnej prokurátorky nepovažuje za dostatočné zabezpečenie dôkazov pre potreby podmieneného prepustenia a na zabezpečenie kontradiktórneho spôsobu vedenia súdneho konania.

Poukazuje na to, že napadnutým rozhodnutím sú ovplyvnené životy nie len odsúdeného, ale aj život poškodenej a životy ich detí, súrodencov a rodičov.

Žiada sťažnostný súd o zohľadnenie všetkých uvedených skutočností a aby prihliadol nie len na práva odsúdeného, ale aj na materiálne potreby jeho dcér, ich edukačný vývoj, či negatívne dopady na ich psychický vývoj spôsobené jeho dlhodobým väznením, ale aj na práva jeho príbuzných a rozhodol o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výkonom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutia citovaného v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku na podanie si žiadosti o podmienené prepustenie, ale prvú materiálnu podmienku splnil iba čiastočne a druhú materiálnu podmienku nespĺnil úplne.

V odôvodnení prvostupňový súd uviedol nasledovné (citácia):

„Z hodnotenia odsúdeného riaditeľom ústavu vyplynulo, že jeho správanie a vystupovanie je počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody na požadovanej úrovni, slušné a bezproblémové, bol štyrikrát disciplinárne odmenený, nebol ani raz disciplinárne potrestaný, dodržiava časový rozvrh dňa, rešpektuje a plní príkazy a nariadenia príslušníkov, je pracovne zaradený, jeho pracovná morálka je hodnotená kladne, plní si vyživovaciu povinnosť, voľný čas využíva zmysluplne, aktívne sa zapája do aktivít organizovaných v rámci kultúrno-osvetovej činnosti, absolvoval súdom nariadené ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou, udržiava kontakt všetkými dostupnými formami s rodičmi, súrodencami, švagrom a dvomi dcérami, avšak aj keď je v rámci nastaveného programu zaobchádzania vedený okrem iného k zvyšovaniu sebakritického náhľadu a rozvíjaniu kritického postoja k spáchanej trestnej činnosti, tak k tomuto doposiaľ nedošlo, čo potvrdil aj obsah výsluchu odsúdeného na verejnom zasadnutí. Odsúdený teda plnil program zaobchádzania iba čiastočne. Program zaobchádzania upravuje osobitný zákon o výkone trestu odňatia slobody. Program zaobchádzania je nastavovaný individuálne pre každého odsúdeného. Jednou z jeho zložiek je aj to, že odsúdený zaujme kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti. Účelom uloženého trestu v rámci trestného konania je páchatel'a tak potrestať, ale aj sa minimálne pokúsiť o jeho nápravu. Je na mieste otázka aká náprava u páchatel'a môže nastať, keď vnútorne nie je stotožnený s právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím súdu ani po piatich rokoch. Odhliadnuc od toho, či odsúdený podal návrh na obnovu konania, trestná vec vedená na Okresnom súde Trenčín pod spisovou značkou 4T/28/2017 je päť rokov právoplatne skončená a odsúdený i naďalej vo vzťahu k bodu 2 skutkovej vety, podľa ktorej mala byť bývalá manželka odsúdeného deväť rokov vystavovaná aj fyzickým útokom zo strany odsúdeného (jednotlivé formy boli popísané v skutkovej vete). Pokiaľ má odsúdený na vec taký náhľad, že medzi ním a poškodenu boli nezhody a berie zodpovednosť za nezhody na seba, ktoré sa mohli riešiť pokojnejšie, je evidentné, že vnútorne nie je doposiaľ stotožnený s tým, čo mu bolo kladené vinnu a za čo bol právoplatne odsúdený. Pri ukladaní trestu odňatia slobody bol zohľadnený jeho postoj k spáchanej trestnej činnosti, avšak postoj odsúdeného musí byť vzatý do úvahy i pri rozhodovaní o jeho návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Pokiaľ z vykonaného dokazovania vyplynulo, že u odsúdeného neboli splnené všetky predpoklady v rámci prvej materiálnej podmienky, potom súd nemohol vyhodnotiť prvú materiálnu podmienku za úplne splnenú. Odsúdený je stále toho názoru, že bod 2 skutkovej vety

právoplatného rozsudku Okresného súdu Trenčín nie je pravdivý, teda že nedošlo k tomu, čo je v tomto bode uvedené.

Nekritický postoj odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti má za následok, že druhú materiálnu podmienku u neho nemožno považovať za splnenú. Žiadna z objektívne zistiteľných a overiteľných skutočností nedáva dostatočnú záruku, že by odsúdený v prípade podmiennečného prepustenia nepokračoval v páchaní trestnej činnosti. Odsúdený sa dopustil závažnej trestnej činnosti násilnej povahy vo vzťahu k jemu blízkej osobe a i po piatich rokoch od právoplatného skončenia trestného konania si celú záležitosť vysvetľuje po svojom. Nemožno vylúčiť, že v prípade spáchania akejkoľvek protiprávnej činnosti na slobody by ju odsúdený vysvetľoval svojím pohľadom a svojou verziou. Tvrdenie odsúdeného o zotrvaní v svojom postoji pre zamedzenie zmarenia úspechu návrhu na povolenie obnovy konania súd vyhodnotil ako zámienku pre nemennosť jeho postoja a nekritickosť k spáchanej trestnej činnosti. Na tomto mieste je vhodné doplniť, že znenie ustanovenia § 66 ods. 1 Trestného zákona nevylučuje, práve naopak podľa ustálenej praxe slovenských súdov, sa pri vyhodnocovaní splnenia materiálnych podmienok prihliada aj na postoj odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti, ktorý zaujal buď ešte počas trestného konania alebo počas výkonu trestu odňatia slobody. Pri rozhodovaní o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie bolo prihliadnuté aj na povahu spáchanej trestnej činnosti a v nadväznosti aj na postoj odsúdeného, ktorý i po piatich rokoch od právoplatného skončenia trestného konania diametrálne odlišne nahliada na to, k čomu dochádzalo v rokoch 2008 až 2016 v spoločnej domácnosti s poškodenou. Okresný súd Trenčín i Krajský súd v Trenčíne zhodne posúdili, že nešlo len o manželské nezhody, ale o pokračujúci zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona.“

Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného. Úvaha prvostupňového súdu pritom vychádza z logického zhodnotenia zistených skutočností.

Splnenie formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie bolo zo strany prvostupňového súdu správne skonštatované, nakoľko odsúdený už vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu.

Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona (preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu), prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku úplne nespĺnil. K jeho odôvodneniu ešte sťažnostný súd dopĺňa, že pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život.

To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku. Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu.

Záver hodnotiacej správy odsúdeného vyznieva pozitívne a je z nej zrejmé, že sa odsúdený adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak na druhej strane nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôbených, avšak priemerných väzňov. Plnenie si základných povinností vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody, čo ale nemožno považovať za prejav jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa. Polepšenie odsúdeného nemožno konštatovať len na základe skutočnosti, že je jeho aktuálne správanie na požadovanej úrovni, čo možno označiť iba za prispôsobenie sa režimu výkonu trestu.

K splneniu materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody dôjde až vtedy, keď sa odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody dobre správa, pretože si uvedomuje nesprávnosť svojho doterajšieho konania spočívajúceho v páchaní trestnej činnosti, je odhodlaný viacej takto nekonať, došlo uňho k zmene škodlivých návykov a nevhodných charakterových vlastností, ktoré viedli k páchaniu trestnej činnosti. Z hodnotenia ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou ako aj podanej sťažnosti však vyplýva, že odsúdený si neuvedomuje závažnosť konania, pre ktoré sa nachádza vo výkone trestu, k spáchanej trestnej činnosti nezaujímá kritický postoj a túto v plnom rozsahu popiera. Uvedené odôvodňuje konštatovanie, že odsúdený doposiaľ neprevzal zodpovednosť na spáchanú trestnú činnosť, pričom aj na základe tejto skutočnosti je na mieste tvrdiť, že doposiaľ u odsúdeného nedošlo k polepšeniu, v takej miere, aby bolo možné konštatovanie splnenia prvej materiálnej podmienky.

Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, aj tu sa sťažnostný súd plne stotožnil s názorom prvostupňového súdu. V prvom rade je potrebné pripomenúť, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, podmiennečné prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený sa vplyvom výkonu trestu odňatia slobody polepšil a na slobode povedie riadny život. Pri vyhodnotení druhej materiálnej podmienky sa posudzujú všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, ako aj povaha a charakter spáchanej trestnej činnosti.

Súd prvého stupňa v tomto smere správne poukázal na závažnosť a povahu spáchanej trestnej činnosti (dlhodobé násilné správanie voči blízkej osobe), čo v spojení s doposiaľ pretrvávajúcim nekritickým postojom odsúdeného k spáchaniu tejto trestnej činnosti neumožňuje vysloviť záver o splnení druhej materiálnej podmienky, teda predpokladu, že bude odsúdený viesť na slobode riadny život. Jeho mentálne nastavenie a vnímanie jeho správania sa, ktoré bolo násilné a prekračovalo akékoľvek medze bežných partnerských hádok sa nezmenilo ani po výkone šiestich rokov, a teda možno konštatovať, že s najväčšou pravdepodobnosťou sa nezmení ani po výkone celého trestu, čo možno usudzovať nielen za správy ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, ktorá je súčasťou hodnotenia odsúdeného, ale aj z obsahu sťažnosti odsúdeného, v ktorej naďalej trestnú činnosť popiera. Popieranie spáchania trestnej činnosti odsúdeným svedčí o tom, že trest uložený odsúdenému doposiaľ neplní svoj účel – pochopenie spoločenskej závažnosti spáchanej trestnej činnosti, prevzatie zodpovednosti za jej spáchanie, snaha napraviť, odčiniť alebo zmierniť jeho škodlivé následky.

Naplnenie druhej podmienky je podmienené naplnením prvej podmienky. To znamená, že od odsúdeného je možné očakávať, že bude viesť riadny život, len ak počas výkonu trestu preukázal polepšenie plnením svojich povinností a svojím správaním. A contrario, nesplnenie podmienky pozitívnej prognózy budúceho správania odsúdeného má za následok zamietnutie návrhu na podmiennečné prepustenie.

V prípade odsúdeného, ktorý si neuvedomuje spoločenskú závažnosť spáchaného činu, zotrúva v zápornom postoji k spoločnosti a právnemu poriadku a neprejavuje snahu po náprave vo výkone, teda nemôže ani dôjsť k polepšeniu a tým pádom k vysloveniu predpokladu, že povedie riadny život a tejto alebo akejkoľvek inej trestnej činnosti sa už nedopustí. Sťažnostný súd odsúdenému nedôveruje do takej miery, že skonštatuje, že v prípade podmiennečného prepustenia bude viesť na slobode riadny život.

Za daného stavu veci sťažnostný súd v celom rozsahu zdieľa názor súdu prvého stupňa súdu, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (ani s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami) by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

Pokiaľ odsúdený namieta prihladnutie na povahu a závažnosť spáchanej trestnej činnosti pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sťažnostný súd poukazuje na § 66 ods. 2 Trestného zákona, ktorý výslovne ustanovuje, že pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihladne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva. Povaha spáchanej trestnej činnosti a jej závažnosť teda môže byť jedným z kritérií, ktoré súd posudzuje pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

S tvrdením odsúdeného, že akýkoľvek náznak sebakritiky značí o polepšení sa sťažnostný súd nemôže stotožniť. Polepšenie vyžaduje, aby odsúdený skutočne potlačil záporné vlastnosti a sklony, ktoré ho viedli k spáchaniu trestného činu, pričom zmena vnútorného postoja musí byť skutočná, nielen predstieraná, resp. nesmie byť len následkom automatickej adaptácie na prostredie výkonu trestu. V tomto zmysle teda nie je prejavom skutočnej zmeny účelové správanie odsúdeného v súlade s vnútorným poriadkom ústavu na výkon trestu, no bezo zmeny vnútorného hodnotového nastavenia. Odsúdený sa síce vo výkone trestu odňatia slobody správa v súlade s vnútorným poriadkom ústavu, ale ako bolo vyššie uvedené, len dobré správanie vo výkone trestu odňatia slobody nepostačuje na konštatovanie polepšenia odsúdeného, dôležitá je zmena jeho vnútorného postoja, najmä k spáchanej trestnej činnosti. Za situácie, kedy odsúdený neustále popiera spáchaný trestný čin a vinu si nepriznáva, logicky nemohlo doposiaľ dôjsť k zmene jeho vnútorného postoja a tým pádom ani k polepšeniu odsúdeného. Pokiaľ odsúdený uvádza, že sa k spáchanej trestnej činnosti nepriznal len z dôvodu, že chce podať návrh na obnovu konania, toto vyjadrenie považuje sťažnostný súd za čisto účelové.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, toto bolo vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a odsúdenému bola daná plná možnosť realizovať práva, ktoré mu garantuje zákon.

S poukazom na uvedené sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, nakoľko táto nebola dôvodná.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.